

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

ВІСНИК

**Чернігівського національного
педагогічного університету**

Випуск 129

Том II

**Серія: ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ.
ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ**

**Чернігів
2015**

ВІСНИК
Чернігівського національного педагогічного університету
імені Т.Г.Шевченка

Головна редакційна колегія

Головний редактор

доктор педагогічних наук, професор,
чл.-кор. НАПН України **Носко М.О.**

Відповідальний редактор доктор історичних наук, професор **Дятлов В.О.**

Редакційна колегія серії "Педагогічні науки": Бобир О.В., Бобир С.Л., Боровик А.М., Гаркуша С.В., Гетта В.Г., Горошко Ю.В., Грищенко С.В., Давиденко А.А., Жила С.О., Завацька Л.М., Захарук Т., Клим-Клімашевська А., Кузьомко Л.М., Ляпенко О.І., Носко М.О., Носовець Н.М., Пліско В.І., Проніков О.К., Ростовський О.Я., Савченко В.Ф., Скок М.А., Скребець В.О., Стеченко Т.О., Стрілець С.І., Торубара О.М., Третяк О.С.

Редакційна колегія серії "Фізичне виховання та спорт": Багінська О.В., Власенко С.О., Гаркуша С.В., Єдинак Г.А., Єрмаков С.С., Жиценко А.О., Жула Л.В., Кузьомко Л.М., Куртова Г.Ю., Лисенко Л.Л., Лукаш О.В., Ляпін В.П., Медведєва І.М., Носко М.О., Огієнко М.М., Пліско В.І., Воєділова О.М., Проніков О.К., Сергієнко Л.П., Синіговець В.І., Скребець В.О., Торубара О.М., Цьось А.В., Яковенко Б.В.

Відповідальний за випуск: доктор педагогічних наук, доцент **Гаркуша С.В.**

За зміст публікацій, достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

Заснований 30 листопада 1998 р.
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 17500-6250 ПР від 16.11.2010 р.)

Адреса редакційної колегії:
14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, тел. (04622) 3-20-09.

Рекомендовано до друку вченого радою
Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка
(протокол № 2 від 30 вересня 2015 року)

*Вісник Чернігівського національного педагогічного університету "Серія: Педагогічні науки"
включено до Переліку наукових фахових видань України.*

Наказ МОН України №528 від 12 травня 2015 р.

*Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Фізичне
виховання та спорт" внесено до Переліку наукових фахових видань України.*

Постанова президії ВАК України від 31 травня 2011 р. № 1-05/5

УДК 796.012.1: 687 – 057.86

Голованова Н.Л.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ КАЧЕСТВ СПЕЦІАЛИСТОВ ШВЕЙНОГО ПРОІЗВОДСТВА НА ОСНОВЕ ПРОФЕСІОГРАММ

Розглядається питання виявлення професійно-значущих якостей для майбутніх фахівців швейного виробництва. Представлено аналіз професіограм різними навчальними закладами, на підставі яких проведена експертна оцінка по виявленні найбільш значущих з них. Розглянуто класифікацію професійно значущих фізичних якостей для даної спеціальності і представлено розподіл найбільших важливих з них на думку експертів. Отримані дані лягли в основу розробки технології, спрямованої на розвиток професійно-значущих фізичних якостей учнів швейного виробництва.

Ключові слова: фізичні якості, учні, швейне виробництво, професіограма.

Постановка проблеми. Профессионально-прикладная физическая подготовка должна формировать прикладные знания, физические и специальные качества, умения и навыки, способствующие достижению готовности человека к успешной профессиональной деятельности [1, 2, 3, 4]. Для этого, прежде всего, необходимы выявление и оценка профессионально-значимых двигательных и личностных качеств [5].

Чтобы детально представить характер требований конкретного вида труда к профессиональной, в том числе физической, подготовленности работающих, нужна серьезная исследовательская разработка професиограммы, которая составляется на основе изучения содержания и форм данной трудовой деятельности в психологическом, физиологическом, биомеханическом, эргономическом и других аспектах с учетом предмета, технологии и условий труда (имеющиеся професиограммы используются также для профориентации и профотбора; тогда они сопоставляются с тестовой оценкой индивидуальных задатков, качеств, способностей).

Выявляя специфику требований, которым должна отвечать физическая подготовленность представителей тех или иных профессий, надо исходить из того, что она объективно обусловлена совокупностью особенностей конкретной трудовой деятельности и условий ее выполнения, в том числе: особенностями преобладающих рабочих операций (тем, насколько они просты или сложны в двигательно-координационном отношении, в какой мере они энергоемки, какова степень активности различных функциональных систем при выполнении и т.д.) [6]

Связь работы с научными программами. планами, темами. Работа выполняется согласно Сводному Плану научно-исследовательской работы в сфере физической культуры и спорта на 2011-2015 гг. 3.7 "Усовершенствование биомеханических технологий в физическом воспитании и реабилитации с учетом индивидуальных особенностей моторики человека", номер государственной регистрации 0111U001734.

Цель – выявить профессионально-значимые качества для специалистов швейного производства.

Задача – провести экспертную оценку профессионально-значимых качеств у специалистов швейного производства.

Основной текст исследования. Проанализировав професиограммы, представленные различными учебными заведениями Украины и России, нами была проведена экспертная оценка значимости этих качеств. В опросе участвовало 12 экспертов, которые работают на швейном производстве от 12 до 25 лет. Основной задачей экспертной оценки было определение наиболее значимых профессиональных качеств, которые необходимо развивать для будущей эффективной и успешной трудовой деятельности учащихся.

Высокий уровень согласованности экспертов ($W=0.72$) позволил определить наиболее значимые качества (рис. 1).

Экспертная оценка показала, что наиболее значимыми были следующие показатели – хорошее зрение; на 2 месте – аккуратность (ранг=2); потом – терпение (ранг=3); следом, тактильная чувствительность пальцев (ранг=4); трудолюбие (ранг=5), а точный глазомер и хорошая координация рук поделили 6 и 7 место (ранг= 6.5).Менее значимыми, по мнению экспертов, оказались – хорошая зрительно-моторная координация (ранг=8); конструктивность или пространственное воображение (ранг=9). Наименее значимыми эксперты назвали переключение внимания (ранг=10); устойчивость или концентрацию внимания (ранг=11) и усидчивость (ранг=12).

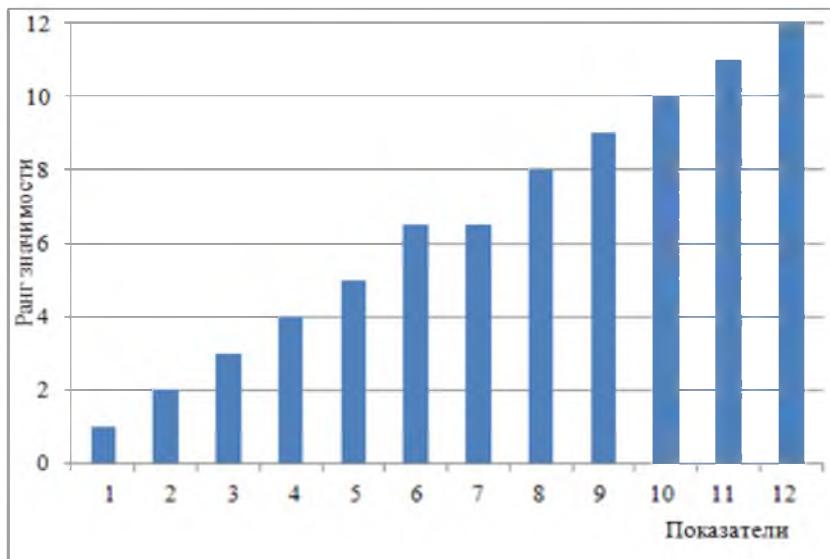

Рис. 1. Рангове розподілення професіонально важливих якостей по значимості, експертна оцінка: 1 – хороше зоре (ранг=1); 2 – аккуратність; 3 – терпіння; 4 – тактильна чутливість пальців; 5 – трудолюбіє; 6 – точний глазомер; 7 – хороша координація рук; 8 – хороша зорально-моторна координація; 9 – конструктивність або пространственне воображення; 10 – переключення уваги; 11 – устойчивість або концентрація уваги; 12 – усидчивість

При рассмотрении профессиограммы технической группы, представленной Пилипей Л.П., были определены наиболее важные физические качества для представителей данной группы, а именно, специалистов швейного производства. К ним относятся: общая выносливость, силовая выносливость, статическая выносливость, скоростная выносливость, выносливость мышц зрительного анализатора, общая ловкость, ловкость рук, ловкость кистей пальцев, сила плечевого пояса, координация, развитие сложных и простых реакций и гибкость [7].

Основной задачей экспертной оценки было определение наиболее важных профессионально-значимых физических качеств, которые необходимо развивать для будущей эффективной и успешной трудовой деятельности учащихся. Уровень согласованности экспертов $W=0.72$ (рис. 2).

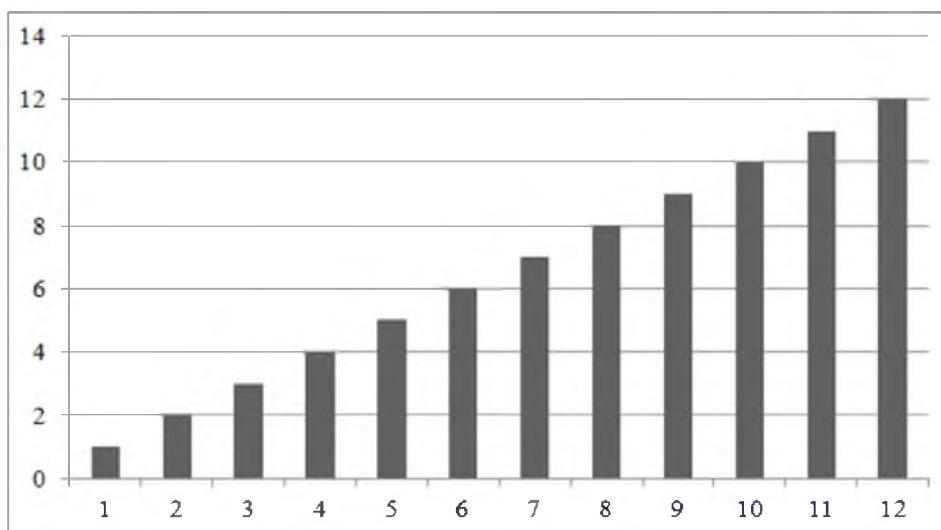

Рис. 2. Рангове розподілення професіонально важливих фізических якостей по значимості, експертна оцінка: 1 – общая выносливость; 2 – выносливость мышц зрительного анализатора; 3 – ловкость рук; 4 – силовая выносливость; 5 – сила плечевого пояса; 6 – ловкость кистей пальцев; 7 – статическая выносливость; 8 – скоростная выносливость; 9 – координация; 10 – общая ловкость; 11 – развитие сложных и простых реакций; 12 – гибкость

Наиболее значимыми являются – общая выносливость (ранг=1); далее выносливость мышц зрительного анализатора (ранг=2); на третьем месте ловкость рук (ранг=3); потом силовая выносливость (ранг=4); сила плечевого пояса (ранг=5); далее ловкость кистей пальцев (ранг=6); статическая выносливость (ранг=7); скоростная выносливость (ранг=8); координация (ранг=9); общая ловкость (ранг=10); развитие сложных и простых реакций (ранг=11) и гибкость (ранг=12).

На основании полученных данных была разработана технология, направленная на развитие профессионально-значимых физических качеств учащихся швейного производства.

В результате проведенного анализа нами были сформулированы основные направления, которые, по нашему мнению, было бы целесообразно включить в программу самостоятельного обучения, то есть информационно-методическую систему "Здоровье с иголочки" [8].

Практический блок включал: 1. Комплекс упражнений для профилактики опорно-двигательного аппарата. 2. Комплекс упражнений для укрепления мышц зрительного анализатора. 3. Комплекс упражнений для развития координации рук и тактильной чувствительности пальцев

Бонусный блок включал: 1. Психологические приемы для концентрации и переключаемости внимания и др. 2. Рекомендации по развитию усидчивости и аккуратности.

В урочное время в процессе обучения физическому воспитанию технология включала комплексы упражнений для развития профессионально-значимых качеств будущих специалистов швейного производства.

Использованные источники

- Гончаров В.Д. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов вузов: реальность и перспективы / Гончаров В.Д., Романов Б.Ф., Юкиш В.Ф. // Теория и практика физической культуры. – 1993. – № 7. – С. 12–13.
- Ильинич В.И. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов вузов: Науч.-метод. и организац. основы / В.И. Ильинич. – М.: Высш. шк., 1978. – 144 с.
- Полиевский С.А. Физкультура и профессия / С.А. Полиевский, И.Д. Старцева. – М. : ФиС, 1988. – 159 с.
- Раевский Р. Т. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов технических вузов: Учебное пособие. – М.: Высш. шк., 1985. – 136 с.
- Соловьева А. Л. Оценка профессионально значимых двигательных и личностных качеств у студентов геолого-географического профиля / А. Л. Соловьева, О. С. Осокина // Теория и практика физической культуры. – 2010. – Т. 10. – С. 176-177.
- Суворов Ю. А. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов // Учебно-методическое пособие. – СПб. : СПб ГУИТМО. – 2006.
- Пилипей Л. П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів : монографія / Л. П. Пилипей. – Суми : УАБС НБУ, 2009. – 312 с.
- Кашуба, В. А., С. М. Футорний, and Н. Л. Голованова. К вопросу использования информационных технологий в процессе физического воспитания студенческой молодежи // Слобожанський науково-спортивний вісник:[наук.-теорет. журн.]. – Харків: ХДАФК 4 (2011). – С. 157-163.

Golovanova N.

IDENTIFICATION PROFESSIONALLY SIGNIFICANT QUALITIES, SPECIALISTS CLOTHING, BASED PROFESSIONOGRAM

The article represents the professional-significant qualities detection for the future garment manufacture specialists, based on professiogram and developed classifications. It describes the analysis of the professiograms, held by different educational enterprises of Ukraine and Russia to be used as the basis of the expert review to determine the most significant of them. 12 highly qualified experts, who had worked in the garment manufacturing from 12 to 25 years, participated in the expert assessment. The main objective of the assessment was to identify the most noteworthy professional-significant physical qualities that were necessary to develop for the future seamstresses for the effective and successful working. Using the classification of the professional-significant physical qualities for various specialty groups devised by L.P. Pilipay, it was found that garment production professionals relate to the technical group as the specialty "Production of light industry." The results of the expert review formed the basis for the development of technologies, which aimed at the progress of professional-significant physical qualities of the garment production students. At the same time a part of the requirements submitted by professiogram for sewing specialties, which could not be included into the class of the technology, were included in extracurricular training, applying the developed information and methodical system "Spick-and-Span Health". As a result, at the appointed time at the lessons of "Physical Education" in the main part of training, as part of the technology, complex of exercises for the development of professional-significant physical qualities such as general endurance, muscle endurance of the visual analyzer, manual dexterity; strength endurance, etc. were suggested. After hour, students studied on their own: exercises for strengthening the muscles of the visual analyzer, perfecting hands coordination and tactile sensitivity of the fingers and psychological techniques for concentration and attention switching, as well as recommendations for the perseverance and accuracy progress.

Key words: physical qualities, students, garment manufacturing, professiogram.

Стаття надійшла до редакції 19.09.2015 р.

Гальченко Л.В.	
МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ИГОР У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	121
Голованова Н.Л.	
ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕССІОНАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ КАЧЕСТВ СПЕЦІАЛИСТОВ ШВЕЙНОГО ПРОІЗВОДСТВА НА ОСНОВЕ ПРОФЕСІОГРАММ....	126
Давидюк І.В.	
ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ.....	129
Данилевич М.В.	
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ДО РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	133
Долгова Н.О.	
ХОРЕОГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ В АКАДЕМІЯХ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПОЛЬЩІ	138
Долинний Ю.О.	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОБМежЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	142
Драпов О.А.	
ВДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ В ПРОЦЕСІ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СПЕЦПІДРОЗДІЛІВ.....	146
Ермаков С.С.	
ИНДЕКСЫ ЦИТИРОВАНИЯ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ОЦЕНКИ НАУЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ.....	151
Закорко И.П.	
СПЕЦИАЛЬНЫЕ КОМПЛЕКСНЫЕ МНОГОБОРЬЯ В СИСТЕМЕ БОЕВОЙ ПОДГОТОВКИ СОТРУДНИКОВ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ВООРУЖЕННЫХ ФОРМИРОВАНИЙ	157
Зубченко Л.В.	
ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЧЕРЕЗ ОРГАНІЗАЦІЮ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ	160
Іванова Л.І.	
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО РОБОТИ З УЧНЯМИ З ВІДХИЛЕННЯМИ У СТАНІ ЗДОРОВ'Я.....	164
Клинов В.В.	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРОФЕССІОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ СПОРТИВНЫХ ПЕДАГОГОВ.....	168
Корносенко О.К.	
СПЕЦИФІКА Й ФУНКЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІТНЕС-ТРЕНЕРА	173
Короленко К.В., Смірнова Н.І.	
ПРОЦЕС І СИСТЕМА НАВЧАННЯ ОСНОВАМ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ.....	178

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Друкується за рішенням вченої ради
Чернігівського національного педагогічного університету
імені Т.Г. Шевченка

Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. Вип. 129. Т. II / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол. ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧНПУ, 2015. – 316 с. (Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт)

Технічний редактор

О. Клімова

Комп'ютерна верстка
та макетування

О. Клімова

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 17500-6250 ПР від 16.11.2010 р.*

Підписано до друку 30.09.2015 р. Формат 70x108 1/16. Друк на різографі.
Обл. друк. арк. 31,5. Ум. друк. арк. 27,65. Наклад 350 прим. Зам. № 778.

Редакційно-видавничий відділ ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка,
14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53,
тел. 65-17-99